

Sygn. akt III AUa 49/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2018 r. w Szczecinie

sprawy L. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 listopada 2017 r. sygn. akt VI U 2157/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II tylko o tyle, że kwotę przyznanego wynagrodzenia powiększa o podatek od towarów i usług,
2. oddala apelację w pozostałym zakresie,
3. przyznaje radcy prawnemu M. K. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka del. SSO Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 49/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 listopada 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił przyznania ubezpieczonemu L. G. prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 roku Nr 237, poz.1656), z powodu nieudokumentowania na dzień 1 stycznia 2009 roku co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Ubezpieczony L. G. odwołał się od powyższej decyzji domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego L. G. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy ustanowił dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu.

Ustanowiony z urzędu pełnomocnik ubezpieczonego podtrzymał odwołanie wniesione przez L. G., wskazując, że ubezpieczony posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych, gdyż w takich warunkach pracował w latach 1974 – 2008 zajmując stanowisko laminarza.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz przyznał radcy prawnemu M. K. od Skarbu Państwa kwotę 180 złotych tytułem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków ustanowionego z urzędu pełnomocnika ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy ustalił, że L. G. urodził się (...). W dniu 10 października 2016 roku ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę pomostową. Ubezpieczony udokumentował 33 lata 2 miesiące i 8 dni ogólnego okresu ubezpieczenia (okresów składkowych i nieskładkowych).

L. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Morskiej Stoczni (...) im. „L. T.” w S. w okresie od dnia 1 marca 1974 roku do dnia 15 października 1989 roku, a następnie w Morskiej Stoczni (...) im. (...) w S. w okresie od dnia 16 października 1989 roku do 31 maja 1991 roku kolejno na stanowiskach laminarz, szkutnik – formierz okrętowych wyrobów z tworzyw sztucznych – zmiana nazwy dotychczas wykonywanego zawodu na podstawie protokołu dodatkowego do UZP z 31 grudnia 1974 roku (od 1 listopada 1979 roku), magazynier magazynu tworzyw sztucznych (od 23 lipca 1987 roku), laminarz – magazynier magazynu tworzyw sztucznych (od 3 sierpnia 1987 roku), magazynier magazynu tworzyw sztucznych (od 16 października 1989 roku), robotnik transportu (od 16 maja 1990 roku).

Jako laminarz ubezpieczony pracował przy produkcji jachtów. Ubezpieczony wykonywał formy z tworzyw sztucznych oraz skorupy jachtów. Pracował na terenie hali położonej na terenie stoczni jachtowej. Hala znajdowała się na środku stoczni jachtowej około 150 metrów od nabrzeża. Na nabrzeżu wodowano jachty.

W okresie od dnia 12 października 1992 roku do 25 marca 1993 roku L. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Ltd. W P. na stanowisku laminarz. Ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991 roku. Jako laminarz ubezpieczony pracował przy produkcji łódek i spojlerów samochodowych.

W okresie od dnia 25 marca 1993 roku do 15 czerwca 1996 roku L. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na stanowisku laminarz.

Ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991 roku.

Jako laminarz ubezpieczony pracował przy produkcji łódek i spojlerów samochodowych.

W okresie od dnia 10 czerwca 1996 roku do 18 października 1996 roku L. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na stanowisku laminarz.

W okresie od dnia 19 października 1996 roku do 31 maja 2008 roku L. G. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. początkowo na stanowiskach laminarz, a następnie od 1 stycznia 2008 roku na stanowisku pracownik magazynu – pomocnik magazyniera. W okresie tego zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego od 8 grudnia 2007 roku do 31 stycznia 2008 roku, od 1 lutego do 31 marca 2008 roku, od 1 kwietnia do 31 maja 2008 roku.

Ubezpieczony korzystał również z zasiłków chorobowych.

Jako laminarz ubezpieczony pracował przy produkcji łódek i spojlerów samochodowych.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie okazało się bezzasadne.

Sąd Okręgowy wskazał, że na podstawie przedłożonych dokumentów ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie wykazał jednak co najmniej 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd orzekający wyjaśnił, że w wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z regulacjami tejże ustawy ulega stopniowej likwidacji możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. W powszechnym systemie emerytalnym przyjęto założenie, że uprawnienia emerytalne wszystkich ubezpieczonych, którzy płacili taką samą składkę, powinny być takie same. Intencją ustawodawcy przyświecającą uchwaleniu ustawy o emeryturach pomostowych było doprowadzenie do stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę poprzez podmiotowe i przedmiotowe ograniczenia dopuszczalności uznawania poszczególnych prac za prace w warunkach szczególnych czy też w szczególnym charakterze.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji przyjął art. 4, art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. na dzień wydania zaskarżonej decyzji (Dz.U. z 2015 roku poz. 965).

Sąd Okręgowy przytoczył także treść wyroku z dnia 4 grudnia 2013 roku (II UK 159/13; LEX 1405231), w którym Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, iż osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 roku nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd Najwyższy odniósł się również w tym kontekście do art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach pomostowych wskazując, iż przepis ten zezwala na uwzględnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia z 1983 roku ale jedynie w przypadku ubezpieczonych spełniających warunek wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest on wyłączony w stosunku do osób, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 roku o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy.

W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych po dniu 31 grudnia 2008 roku i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy szczególnej według poprzednio obowiązujących przepisów może nabyć prawo do nowego świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy okres pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy).

Sąd I instancji zważył, że art. 3 ustawy wskazuje, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Prace o szczególnym charakterze są to natomiast prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (art. 3 ust 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace, o których mowa w ust. 1 lub 3 w pełnym wymiarze czasu pracy (art. 3 ust. 4 i 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym (art. 3 ust. 6) a za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 3 ust. 7).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że ubezpieczony nie wykazał, że po dniu 31 grudnia 2008 roku świadczył pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. W konsekwencji skoro po 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych tym samym do jego sytuacji nie znajdował zastosowania art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych lecz art. 49 tejże ustawy.

Sąd orzekający zważył, że przepis ten stanowi, iż osoba która po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych wymienionych w nowym wykazie prac (do ustawy o emeryturach pomostowych) - jak ubezpieczony – mogłaby nabyć prawo do emerytury pomostowej, gdyby na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 1 stycznia 2009 roku posiadała wymagany okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, tj. w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów, a zatem być wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do przedmiotowej ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszym postępowaniu co do zasady nie było kwestionowane to, że wykonywanie pracy na stanowisku laminarza było uznawane za pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Sąd I instancji zauważył, że faktycznie jeśli prace wykonywane były w hali na nabrzeżu, na rzecz stoczni jachtowej, niewątpliwie można było je uznać za prace wymienione w wykazie A w dziale III, dotyczącym prac w hutnictwie i przemyśle metalowym, gdzie pod pozycją 90 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach”. Co więcej, tak ustalony zakres prac wykonywanych przez ubezpieczonego można byłoby ewentualnie zakwalifikować również jako wykonywanie pracy w warunkach szczególnych o której mowa w wykazie A dziale IV poz. 17 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prac przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskowi. Tak samo można by co do zasady zakwalifikować prace wykonywane przez ubezpieczonego w czasie zatrudnienia na stanowisku laminarza na rzecz spółek (...).

Sąd Okręgowy podkreślił jednak, że sporne pozostawało, czy pracę laminarza można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych również w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy).

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie wykazał, że świadcząc pracę na stanowisku laminarza wykonywał prace, które są obecnie - w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych – kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zdaniem Sądu Okręgowego wykonywanej przez ubezpieczonego pracy w charakterze laminarza nie można przyporządkować jakiegokolwiek grupie prac wymienionych w załączniku 1 lub 2 ustawy pomostowej. W załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych nie wymieniono jako pracy w warunkach szczególnych czy w szczególnym charakterze pracy wykonywanej na nadbrzeżach, w portach, czy dokach, nie wymieniono również pracy przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa.

W ocenie Sądu I instancji, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawał wskazywany przez ubezpieczonego wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z 26 lutego 2013 roku wydany w sprawie VIU 3183/12. W wyroku tym sąd rozstrzygał o prawie ubezpieczonego do tzw. emerytury wcześniejszej przyznawanej na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tymczasem w analizowanym przypadku ubezpieczony domaga się przyznania prawa do emerytury pomostowej, której warunki przyznawania reguluje odrębna ustawa. W ustawie o emeryturach pomostowych ograniczono zakres prac w szczególnych warunkach w porównaniu do zakresu prac w szczególnych warunkach z rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie wszystkie prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 i 184 ustawy emerytalnej uprawniają do emerytury pomostowej.

Z tych powodów Sąd Okręgowy uznał, że L. G. nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i dlatego odwołanie ubezpieczonego podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 roku poz. 1804) - w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania - przyznał radcy prawnemu M. K. od Skarbu Państwa – Kasa Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 180 zł tytułem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków ustanowionego z urzędu pełnomocnika ubezpieczonego.

Z wyrokiem nie zgodził się ubezpieczony. Rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U z 2008 roku nr 237, poz. 1656 ze zm.), poprzez uznanie, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niespełnienie wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach,
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. przepisu art. 98 § 1 i 3 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez przyznanie na rzecz pełnomocnika z urzędu niepełnych kosztów pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu przez pełnomocnika z urzędu, a mianowicie poprzez zasądzenie stawki minimalnej nie powiększonej o podatek od towarów i usług VAT.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. uwzględnienie odwołania ubezpieczonego od decyzji ZUS Oddział w S. i przyznanie ubezpieczonemu emerytury pomostowej od dnia złożenia wniosku,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu za I i II instancję według norm prawem przepisanych, ewentualnie o przyznanie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów udzielonej ubezpieczonemu pomocy prawnej z urzędu oświadczając, iż koszty te nie zostały w żadnej mierze pokryte, wniósł o powiększenie kosztów za I instancję o podatek VAT w wysokości 41,40 zł. (23 % z kwoty 180 zł. tj. do kwoty 221,40 zł) oraz za II instancję według norm przepisanych,

ewentualnie

- o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach procesu.

Ubezpieczony wniósł też o zwolnienie go od uiszczenia opłaty od apelacji, powołując się na bardzo złą sytuację finansową, zdrowotną i majątkową, utrzymywanie się wyłącznie z pomocy społecznej. Apelujący podał, że jest osobą schorowaną i nie posiadającą wartościowego majątku - w tym zakresie aktualnym jest uprzednio złożone przez ubezpieczonego oświadczenie majątkowe.

W odpowiedzi na apelację organ wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika ubezpieczonego okazała się zasadna jedynie w części żądania powiększenia kosztów za I instancję o podatek VAT. W pozostałym zakresie apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także zarzutów podniesionych w apelacji prowadzi zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosku, iż zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji, co do opisanego przezeń stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. urodził się po 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, spełniła warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12, a w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle treści art. 4 i 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Z treści art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, wynika zatem, że nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości, że ubezpieczony urodził się po 31 grudnia 1948 roku, ukończył 60 lat, nie pozostaje w zatrudnieniu i posiada co najmniej 25 letni okres składkowy i nieskładkowy ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przypadku ubezpieczonego brak jest podstaw do uznania jakiegokolwiek okresu pracy za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca w czasie zatrudnienia pracował wprawdzie jako laminarz, ale to stanowisko pracy, jak zasadnie dostrzegł Sąd Okręgowy nie zostało ujęte ani w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych jako prace na stanowiskach w szczególnych warunkach ani w załączniku nr 2 do ustawy jako prace na stanowiskach w szczególnym charakterze.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, a co apelujący pomija, że art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych przewiduje nabycie prawa do emerytury pomostowej dla osoby, która spośród siedmiu warunków nabycia tego prawa nie spełnia tak jak ubezpieczony jednego z nich, a mianowicie nie pracuje w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonym w ustawie o emeryturach pomostowych po dniu 31 grudnia 2008 r. Osoba taka musi jednak mieć wypracowany staż pracy przed dniem 31 grudnia 2008 r. w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze, które za takie uznaje ustawa o emeryturach pomostowych (załączniki nr 1 i 2 do tej ustawy), a nie ustawa o emeryturach i rentach z FUS.

Za słuszne należy więc uznać stanowisko Sądu Okręgowego, że nie zachodziły podstawy do przyznania apelującemu emerytury pomostowej. Niezasadne są zatem zawarte w apelacji twierdzenia, że skarżący powinien uzyskać prawo do emerytury pomostowej, skoro wykonywana przez niego praca laminarza została ujęta w załączniku A dział III poz. 90 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, skoro wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, nie można traktować jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu obowiązujących aktualnie przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy pomostowej) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy pomostowej).

W tej sytuacji należy przyjąć, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki określonej

w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ wykazane przez ubezpieczonego okresy pracy, nie są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Nie wystarczy zatem wykazanie na ten dzień wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także, aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (art. 49 pkt 3).

Ubezpieczony ponownie powołuje się na treść wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26.02.2013r. W tym zakresie wskazać trzeba po pierwsze, że rozstrzygając sprawę dotyczącą innej osoby, Sąd nie jest związany wcześniejszym wyrokiem Sądu w tym samym, czy innym składzie orzekającym wydanym w sprawie podobnej czy nawet tożsamej rodzajowo. Po drugie, jak słusznie zwrócił uwagę Sąd I instancji, w wyroku na który powołuje się ubezpieczony, sąd rozstrzygał o prawie ubezpieczonego do tzw. emerytury wcześniejszej przyznawanej na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy w tym miejscu raz jeszcze wyjaśnić, że wcześniejsza emerytura przysługuje w tym trybie wyłącznie osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (1 stycznia 1999 r.) legitymowały się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Do zupełnie innych stanów faktycznych mają natomiast zastosowanie przepisy ustawy o emeryturach pomostowych, które przewidują prawo do nabycia zupełnie nowego świadczenia i zawierają wymogi wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów tej ustawy.

Przechodząc do zarzutu pełnomocnika ubezpieczonego odnośnie kosztów postępowania. Rację ma skarżący, że Sąd I instancji błędnie przyznał pełnomocnikowi koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu bez ich powiększenia o podatek VAT. Konieczność taka wynika wprost z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. 2016.1715 z późn.zm.).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w sposób opisany w punkcie I. wyroku, a oddalił apelację w pozostałym zakresie na zasadzie art. 385 k.p.c. (pkt II wyroku). O kosztach pomocy prawnej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie § 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 2 i § 4 ust. 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. 2016.1715 z późn.zm.) – pkt III., przyjmując, że nakład pracy pełnomocnika uzasadnia przyznanie wynagrodzenia w wysokości 150% stawki.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk